RAADSVOORSTEL

zaaknummer:	1757054
afdelingsnaam:	Sociaal Domein
steller:	Pascal Defferding
telefoonnummer	+31636248739
onderwerp:	Startnotitie PHP 2026 - 2029

Voorstel

1. Het Preventie- en Handhavingsplan (PHP) Alcohol en Middelen 2026–2029 vast te stellen.
2. Voor de aanvullende activiteiten op het gebied van roken en vapen €30.000 beschikbaar te stellen vanuit de resterende regionale IZA-middelen (2026) en onder voorbehoud van vaststelling uit het aanvullende zorg en welzijn akkoord (AZWA) voor 2027 - 2029.

Planning

Titel	Toelichting	BEELDVORMING	OORDEELSVORMING	BESLUITVORMING
Vaststellen Preventie- en Handhavings plan Alcohol en Middelen 2026-2029 en beschikbaar stellen financiering €30.000 IZA-middelen	Na vaststelling wordt PHP regionaal uitgevoerd en stelt Hilversum 30.000 euro beschikbaar	Commissie zorg, welzijn en samenleving: 26 november 2025	Commissie zorg, welzijn en samenleving: 26 november 2025	Gemeenteraad: 10 december 2025

Samenvatting

Het Preventie- en Handhavingsplan (PHP) Alcohol en Middelen 2026–2029 is een regionaal beleidsplan dat wettelijke verplichtingen invult vanuit de Alcoholwet en de Wet publieke gezondheid. Het plan bevat doelstellingen en maatregelen gericht op preventie van middelengebruik en handhaving van de Alcoholwet. De focus ligt op jongeren, jongvolwassenen en 55-75-jarigen. Nieuw in dit plan is de integrale aandacht voor **roken en vapen**, waarmee de middelenpreventie wordt samengebracht in één samenhangend programma.

Het plan bouwt voort op eerdere successen, zoals de daling van alcoholgebruik onder jongeren, maar speelt ook in op nieuwe uitdagingen, zoals het toenemende vapen en het relatief hoge cannabisgebruik. Concreet wordt ingezet op vier pijlers: (1) voorlichting en educatie, (2) signalering en ondersteuning, (3) sociale en fysieke omgeving en (4) regelgeving en handhaving.

Met de vaststelling van dit plan geven de regiogemeenten (inclusief Eemnes) invulling aan de wettelijke taak, versterkt het de regionale samenwerking en draagt het bij aan landelijke ambities uit het Nationaal Preventieakkoord, GALA en IZA.

De sanctiestrategie en het stappenplan liggen **niet** ter vaststelling aan de gemeenteraad voor. Deze zijn ter informatie als bijlage toegevoegd en zijn reeds door het bevoegde gezag (de burgemeesters van de deelnemende gemeenten) vastgesteld.

Dit PHP wordt aan de gemeenteraden van de regio Gooi en Vechtstreek, inclusief Eemnes, ter vaststelling aangeboden.

Inleiding

Sinds 2006 werken gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek samen aan middelenpreventie. Deze gezamenlijke inzet heeft effect gehad: het alcoholgebruik onder jongeren is gedaald en ligt inmiddels grotendeels op het landelijke gemiddelde. Toch blijven er zorgen: nog steeds drinkt een groep jongeren vóór hun 18e, het alcoholgebruik onder jongvolwassenen neemt toe en vapen is in opkomst.

Het PHP 2026–2029 bouwt voort op eerdere plannen en legt meer nadruk op:

- **Preventie van roken en vapen** – vanwege de snelle toename en gezondheidsrisico's.
- **Ondersteuning van ouders** – omdat thuis leren drinken averechts werkt en ouders een sleutelrol vervullen.
- **Kwetsbare groepen** – om binnen de doelgroepen van dit PHP een breder bereik te realiseren, met meer aandacht voor het bereiken van kwetsbare groepen.
- **Regionale samenhang** – om versnippering te voorkomen en effectiviteit te vergroten.

Het plan is tot stand gekomen via een breed participatieproces, waarbij partners als onderwijs, horeca, jongerenwerk, sport, politie en ouders betrokken zijn.

Op grond van artikel 43a van de Alcoholwet en de Wet publieke gezondheid is de gemeenteraad verplicht iedere vier jaar een PHP vast te stellen. Vaststelling van het PHP 2026–2029 is daarom noodzakelijk.

Probleemstelling/doel

Met dit voorstel wordt voldaan aan de wettelijke verplichting tot vaststelling van een PHP en wordt uitvoering gegeven aan de preventie en handhaving van alcohol, drugs, roken en vapen. De uitvoering van beschreven interventies worden door de GGD gemonitord waardoor ook tijdig kan worden gerapporteerd, geëvalueerd en bijgestuurd.

Het voorstel sluit aan bij de regionale afspraken, de landelijke kaders (Nationaal Preventieakkoord, GALA, IZA) en lokale gezondheidsdoelen.

Na vaststelling van het PHP wordt een uitvoeringplan vastgesteld (door het PFHO). De uitvoering met onze regionale partners is realistisch binnen de voorgestelde begroting, mits de voorgestelde aanvullende middelen kunnen worden aangewend.

Argumenten

1.1 We voldoen aan een wettelijke verplichting uit de Alcoholwet.

In artikel 43a van de Alcoholwet is bepaald dat de gemeenteraad iedere vier jaar verplicht is een preventie- en handhavingsplan alcohol vast te stellen. Een soortgelijke bepaling staat ook in de Wet publieke gezondheid. In het PHP moet in ieder geval worden aangegeven:

a) wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;

b) welke acties ondernomen worden om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet publieke gezondheid;

c) de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;

d) welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden

1.2 Gezondheidswinst door preventie

Vroegtijdige preventie voorkomt gezondheidsproblemen en maatschappelijke kosten. Daarbij draagt een verantwoord alcohol (en middelen) gebruik bij aan een veiliger samenleving en worden overlast en onveilig situaties, bijvoorbeeld in het uitgaansleven, verminderd.

1.3 Aansluiting bij landelijke akkoorden (NPA, GALA, IZA)

Het PHP sluit aan bij landelijke doelstellingen, waardoor extra middelen (zoals IZA) beschikbaar zijn. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat toekomstige subsidies kunnen worden aangewend om de aanpak verder te versterken.

1.4 Efficiënte regionale samenwerking

Gezamenlijke uitvoering met de GGD, regionale ketenpartners en regiogemeenten voorkomt versnippering en verhoogt de efficiëntie en de effectiviteit.

Kanttekeningen

1.1 Afhankelijkheid van partners

Het succes van het PHP hangt af van samenwerking met partners zoals scholen, sportclubs en ouders; dit vraagt blijvende inzet en coördinatie en bestuurlijk draagvlak voor het voorgestelde beleid.

1.2 Mogelijke aanvullende financiële vraag

De structurele middelen zijn beperkt; intensivering, met name op het thema vapen, kan in de toekomst extra financiering vereisen. Wanneer in 2026 het aanvullende zorg en welzijn akkoord wordt vastgesteld, dan is vanuit deze middelen toereikend budget.

Financiën, middelen & capaciteit

Voor de periode 2026/2027 en de periode 2028/2029 worden de activiteiten uit dit PHP geconcretiseerd in een uitvoeringsprogramma. In de Uitvoeringsprogramma's worden de specifieke activiteiten, de planning, de stakeholders en de doelgroepen verder uitgewerkt. Het uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld door het regionale Portefeuillehoudersoverleg Jeugd en Onderwijs en Gezondheid en Ondersteuning.

Overzicht financiën

Activiteit	Bedrag	Bron
GGD preventie alcohol en drugs	€ 48.175	Begroting B&O
Preventieve verslavingszorgaanbieder	€ 338.915	Begroting B&O

Toezicht en handhaving	€ 164.000	Lokale teambudgetten gemeenten
Mysteryshoponderzoek	€ 17.500	Lokale teambudgetten gemeenten
Preventie roken/vapen	€ 30.000	2026: IZA, daarna (onder voorbehoud) AZWA
Totaal	**€ 598.590**	

Bekostiging benodigde financiën

De 'preventieve interventies', met uitzondering van preventie roken/vapen, worden bekostigd vanuit het regionale beleids- en financiële kader Bescherming & Opvang (B&O). De 'toezicht en handhavingsinterventies' behoren niet tot dit kader en worden dan ook bekostigd vanuit de desbetreffende lokale teambudgetten van gemeenten.

- Voor de uitvoering van de GGD-activiteiten op de thema's alcohol en drugs uit dit PHP is jaarlijks een budget van €48.175,- beschikbaar. Dit bedrag is ondergebracht in de begroting B&O.
- De inzet van de preventieve verslavingszorg wordt bekostigd vanuit de rijksmiddelen beschermd wonen en maatschappelijke opvang die onderdeel van de begroting B&O zijn. Waarbij een taakfinanciering van toepassing is met budgetplafond. De gecontracteerde preventieve interventies die de preventieve verslavingszorgaanbieder in het kader van dit programma uitvoert, zijn flexibel vormgegeven, zodat er met een veranderende vraag meebewogen kan worden in lijn met dit beleidsprogramma.
- Het toezicht op de naleving van de Alcoholwet wordt in opdracht van de betrokken gemeenten centraal uitgevoerd door centrumgemeente Hilversum. De kosten worden per kwartaal aan de gemeenten gefactureerd.
- Het mysteryshoponderzoek wordt, net als voorgaande jaren, bekostigd vanuit lokale middelen. De kosten worden per onderzoek separaat gefactureerd aan de betrokken gemeenten door gemeente Hilversum.
- Preventie roken/vapen wordt in 2026 bekostigd vanuit IZA SPUK (specifieke uitkering) restgelden van 2025. Vanaf 2027 is financiering vanuit AZWA (Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord) voorliggend. Wanneer deze middelen beschikbaar komen, dan worden deze ten gunste van de inzet op roken/vapen aan de begroting van het PHP toegevoegd. Financiering vanuit de begroting B&O is niet passend voor preventie roken en vapen.
- De GGD beschikt over structurele capaciteit voor de uitvoering van dit plan. Door de samenvoeging met het programma Rookvrije Generatie is het aantal beschikbare uren voor het PHP vergroot. De formatie van de GGD is bovendien uitgebreid met een beleidsadviseur Jeugd. De expertise van deze adviseur wordt ook ingezet voor de uitvoering van dit plan.
- De Gezondheidsmonitoren Jeugd, Volwassenen en Ouderen worden bekostigd vanuit de reguliere begroting van de GGD.
- De inzet van lokale ambtenaren vindt plaats binnen de bestaande capaciteit van gemeenten.

Doordat het PHP met brede participatie en in afstemming met onze ketenpartners is samengesteld, zijn we verzekerd van voldoende capaciteit om de komende vier jaar uitvoering te geven aan het PHP, de resultaten de monitoren en daarover aan het bestuur te rapporteren.

Uitvoering

De uitvoering van het PHP ligt bij de GGD en regiogemeenten, met Hilversum als centrumgemeente. De GGD voert de regie op coördinatie, monitoring en rapportage. Communicatie richting inwoners en partners vindt plaats via bestaande kanalen (scholen, sport, welzijn).

Burgemeester en wethouders van Hilversum,	28 oktober 2025
de gemeentesecretaris,	de burgemeester,
mr. C.P. Torres Barrera	dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n)

1. Aanbiedingsbrief Preventie en handhavingsplan 2026 – 2029 Regio Gooi en Vechtstreek
2. Preventie en handhavingsplan 2026 – 2029
3. Reactie op de zienswijzen
4. Sanctiestrategie en stappenplan